

Kerndocument

Uitwerking van de Toekomstvisie

Farmaceutische Patiëntenzorg 2020

Voor vandaag. En morgen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Missie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020	5
2 Visie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020	6
3. Ambities van de farmaceutische patiëntzorg	8

Samen werken aan
professionele,
persoonsgerichte
farmaceutische patiëntenzorg

Voorwoord

Het verbeteren van de kwaliteit van leven van patiënten. Daar werken we in de gezondheidszorg aan. Onze patiënten willen een actieve rol blijven vervullen in de samenleving in combinatie met een goede kwaliteit van leven. Op dit moment staat de financiering van de zorg in Nederland onder druk. De maatschappij vraagt om betaalbare en kwalitatief hoogstaande gezondheidszorg. De Nederlandse apothekers durven de uitdaging aan om hier aan mee te werken. De gezondheidszorg is er voor ons allemaal.

Als zorgprofessionals bieden we per patiënt zorg op maat. Het is niet eenvoudig om voor al deze individuen zorg op maat te leveren. Zoals we weten is iedere patiënt anders, denk aan de chronisch zieke patiënt die complexe zorg nodig heeft, de gepensioneerde die geneesmiddelen gebruikt voor hoge bloeddruk, de persoon met diabetes die insuline gebruikt of aan kinderen met kortdurende ziektes.

Maar apothekers nemen de verantwoordelijkheid. Samen geven we aan de patiënt de meest optimale farmaceutische patiëntenzorg. Dit betekent dat apothekers staan voor veilig, effectief en doelmatig gebruik van geneesmiddelen. Deze zorg wordt constant verbeterd en nog meer op maat gemaakt. Zo is er nu nog meer dan bijvoorbeeld tien jaar geleden aandacht voor optimale farmacotherapie vanuit de verschillende perspectieven van patiënten. Klinische waarden betrekken we bij de medicatiebewaking om de veiligheid voor de patiënt te verhogen. Ook blijven we met elkaar innoveren. Collega-apothekers ontwikkelen nieuwe innovatieve geneesmiddelen. We doen er alles aan om de kwaliteit van leven van patiënten te verbeteren.

Om in de stijgende lijn van innovatie en optimale farmacotherapie te blijven, zijn voor de komende jaren vier thema's uitgelicht. Deze verdienen de aandacht, omdat deze een bijdrage leveren aan de invulling van maatschappelijke uitdagingen en de behoefte van de patiënt. Voor vandaag en morgen. Deze zijn vertaald naar een missie, visie en concrete ambities van apothekers, te weten:

1. Een mensgerichte benadering van de patiënt
2. Samenwerking tussen apothekers en collega-zorgverleners
3. Veilige, effectieve, en doelmatige farmacotherapie
4. Geïntegreerde organisatie van zorg en zorgdossier

Onder het motto "Samen werken aan professionele, persoonsgerichte farmaceutische patiëntenzorg" zetten onze apothekers hun ambities in deze Toekomstvisie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020 uiteen. De urgentie is hoog; begrip voor verandering vanzelfsprekend. Veel leden die ik heb gesproken, zijn ervan overtuigd dat de farmaceutische patiëntenzorg antwoord geeft op de vele uitdagingen binnen de Nederlandse gezondheidszorg.

Kortom, wij apothekers dragen graag bij aan een gezond en beter Nederland. Voor én met de patiënt. En met onze collega-zorgverleners actief rondom de patiënt.

Met collegiale groet,

Rik van der Meer, apotheker

Voorzitter KNMP

1. Missie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020

Farmaceutische patiëntenzorg is de zorg van de apotheker voor het optimale geneesmiddelengebruik van de individuele patiënt, met als doel het handhaven of verbeteren van de kwaliteit van leven.

Apothekers zorgen ervoor dat patiënten veilig, effectief en doelmatig geneesmiddelen gebruiken. De zorg die wij leveren is de farmaceutische patiëntenzorg. We doen dit op een duurzame, transparante en persoonsgerichte wijze. Met farmaceutische patiëntenzorg richten we ons op de individuele behoefte en het dagelijkse leven van de patiënt. Bovendien sluiten we aan bij zorg die de patiënt van andere zorgverleners ontvangt. We zijn een spil in het zorgnetwerk rondom de patiënt. Zo werken we samen aan professionele en persoonlijke farmaceutische patiëntenzorg.

Mag ik u even voorstellen – uw apotheker

“Geneesmiddelen kunnen voorkomen en genezen. Ieder mens is uniek en daarmee ook de reactie op een geneesmiddel. Uw persoonlijke situatie is hierbij cruciaal. Het is voor mij als zorgverlener de uitdaging om mijn kennis over complexe geneesmiddelen en behandelingen hier speciaal op af te stemmen. Het gaat hier dus om maatwerk.

De innovatie van morgen gaat ons hierbij helpen. Nieuwe innovatieve geneesmiddelen zullen nog specifiekere zijn en kunnen zo beter aansluiten bij uw persoonlijke omstandigheden. Apothekers ontwikkelen deze ‘innovatieve’ geneesmiddelen. Ik waak ervoor dat iedere patiënt zorg op maat krijgt. Dit is ‘personalized medicine’. Ik ben geneesmiddelenexpert en u kunt voor al uw vragen daarover bij mij terecht. Zo zorg ik ervoor dat u kunt blijven doen wat u doet, wat u leuk vindt. Zowel vandaag als morgen.”

2. Visie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020

Gezondheidszorg 2020

Ons zorglandschap verandert. We leven langer en dat willen we graag zo lang en zo gezond mogelijk doen. We hebben te maken met de gevolgen van een dubbele vergrijzing; een krimpende beroepsbevolking; hogere verwachtingen van de patiënt. Er komen steeds innovatievere behandelingen met geneesmiddelen en de belasting van de zorg in de buurt wordt hoger en complexer. De groep kwetsbare ouderen neemt toe. Er ontstaan meer complexe en chronische ziektebeelden waarmee de multimorbiditeit toeneemt. Langdurige monitoring en begeleiding van de patiënten vraagt om een uitgekiende farmaceutische patiëntenzorg. Apothekers leveren deze farmaceutische patiëntenzorg zodat iedere patiënt zorg op maat krijgt.

Gezondheidszorg in 2020 is opgebouwd uit een netwerk rond de patiënt. Dit betekent dat waar mogelijk patiënten in de (omgeving van de) thuissituatie worden ondersteund door samenwerkende zorgverleners. Het organiseren van deze zorg rondom de patiënt vraagt van zorgverleners een meer integrale, mensgerichte benadering. Elke patiënt heeft een eigen kijk op zijn aandoeningen en de behandeling ervan en beschikt over verschillende technologieën en mogelijkheden om zijn eigen zorg te regisseren. Niet iedere patiënt denkt hetzelfde over geneesmiddelen, gaat op eenzelfde manier met geneesmiddelen om en reageert op dezelfde manier op geneesmiddelen. Hij bevindt zich in een netwerk van zorgverleners, die ieder vanuit hun rol en specialismen en volgens eigen professionele standaarden opereren. Apothekers organiseren de zorg vanuit de behoefte van de individuele patiënt.

Farmaceutische patiëntenzorg 2020

Iedereen wil zo lang mogelijk gezond blijven leven en daarbij sociaal en maatschappelijk actief zijn. Veilig, effectief en doelmatig gebruik van geneesmiddelen is hierin cruciaal. De behandeling met geneesmiddelen is complex. Dit komt door de wisselwerking met het unieke lichaam en gedrag van de mens. Apothekers kennen de medicijnen en weten wat het in het lichaam doet. Door een heel individuele farmaceutische patiëntenzorg zorgen apothekers voor een veilig, effectief en doelmatig gebruik van geneesmiddelen. Patiënten met een complex (en langdurig) ziektebeeld krijgen geneesmiddelen op basis van verschillende genetische en klinische profielen. Door het continu vergaren en interpreteren van informatie borgt de apotheker dat de patiënt op optimale farmacotherapie kan rekenen.

Na goede informatievoorziening en voorlichting kiezen patiënt en apotheker samen de beste therapie. Dit is 'shared decision making'. Iedere patiënt heeft een persoonlijk zorgdossier en via dat dossier stemt de patiënt zijn farmaceutische patiëntenzorg af met zijn andere collega-zorgverleners.

De Apotheker 2020

De apotheker is de (geneesmiddel) expert op het gebied van gezondheid –gezond worden en gezond blijven, ziektebeheersing en symptoombestrijding. Als maatschappelijk betrokken zorgverlener heeft de apotheker het vertrouwen van zijn patiënten. Hij weet wat er speelt in het leven van zijn patiënten en coacht hen in alle keuzes rondom geneesmiddelen voor een gezond en aangenaam leven. De apotheker reageert op veranderingen die hij waarneemt en signaleert therapiemijdend gedrag bij zijn patiënten.

De apotheker is het baken van kennis over farmaceutische patiëntenzorg in het lokale zorgnetwerk met huisartsen en wijkverpleegkundigen, maar ook in het ziekenhuis. Dat deze samenwerking belangrijk is om zoveel mogelijk gezondheidswinst voor de patiënt te boeken, weet de apotheker. Hij deelt daarom met hen en natuurlijk ook met de patiënt zijn kennis over (nieuwe innovatieve) geneesmiddelen en farmaceutische patiëntenzorg. Dankzij het persoonlijke zorgdossier van zijn patiënt kan hij nauw samenwerken met huisartsen, medisch specialisten en wijkverpleegkundigen. De apotheker adviseert huisarts en medisch specialist vroegtijdig over de behandeling met geneesmiddelen. Voor de patiënt bewaakt hij op die manier de geneesmiddelenafstemming tussen verschillende voorschrijvers.

De apotheek is een laagdrempelige ontmoetingsplek voor patiënten en kan zijn gehuisvest met andere zorgverleners in een gezondheidscentrum of ziekenhuis. De apotheek is de meest laagdrempelige zorgvoorziening in de wijk. De apotheker kent zijn patiënten en heeft hierdoor een belangrijke signaleerfunctie.

Na de opleiding blijven apothekers leren en dragen bij aan de ontwikkeling van het vak. De apotheker is altijd op de hoogte van alle relevante ontwikkelingen in het vakgebied binnen zijn specialisme. Bovendien specialiseert de apotheker zich in functies die zich richten op de patiënt, het product, of op andere elementen van de farmacie.

Vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt de apotheker initiatief in de discussie met patiënten, artsen, zorgverzekeraars en overheid over de introductie en toepassing van (kostbare) innovatieve geneesmiddelen. De apotheker draagt bij aan duurzaamheid van het milieu door actief te werken aan een verantwoorde afvoer van geneesmiddelen, het tegengaan van verspilling en aan bewustwording bij patiënten.

3. Ambities van de farmaceutische patiëntenzorg 2020

Apotheker is zorgverlener, geneesmiddelexpert en kritisch gesprekspartner

- Informatie krijg u van mij zowel offline als online en ik geef antwoord op uw vragen.
- Ik ben een gesprekspartner voor u en ik kom op voor uw belangen.

Behandelrelatie patiënt en apotheker

- Met al mijn patiënten heb ik een persoonlijk kennismakingsgesprek.
- Ongeacht de complexiteit van de zorg die u nodig heeft, kunt u bij mij terecht.
- Ik zorg dan voor uw medicatiebegeleiding en medicatiebewaking. Dat houd ik bij in een actueel en volledig medicatieoverzicht waar u altijd zelf bij kunt.
- Het is belangrijk dat u zich comfortabel voelt bij uw apotheker; u kiest uw eigen apotheker.

Apotheker is coach

- De apotheker heeft de kennis en kunde om u te begeleiden in het gebruik van geneesmiddelen.
- U kunt bij mij dus altijd terecht voor een begeleidend gesprek over de manier waarop u uw geneesmiddel gebruikt.
- Ik ondersteun, informeer en motiveer u bij uw geneesmiddelengebruik.

Apotheker en het zorgnetwerk

- In de samenwerking met de huisarts en wijkverpleegkundige of medisch specialist ben ik verantwoordelijk voor de farmaceutische patiëntenzorg. Voor u als patiënt ben ik het eerste aanspreekpunt voor vragen over geneesmiddelen.
- Ik zie veel mensen en zo signaleer ik veel hulpvragen van patiënten in de wijk. Deze vragen bespreek ik met medebehandelaars zoals huisartsen en wijkverpleegkundigen.
- Ik zorg voor een regulier overlegstructuur met huisartsen en wijkverpleegkundigen om de zorgverlening zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. In het ziekenhuis doe ik hetzelfde voor de ziekenhuiszorg.

Apotheker & medicatiebewaking

- Ik stem uw medicatiebewaking af op uw individuele persoonskenmerken zoals genetische parameters en klinische waarden en gebruikerservaringen. Zo garandeer ik de veiligheid, effectiviteit en doelmatigheid van de geneesmiddelen die u gebruikt - 'personalized medicine'.
- Zodra uw arts of ik aanleiding zien, evalueer ik met u het traject dat wij de afgelopen periode hebben doorlopen. Dat heet medicatiebeoordeling.
- Als u geneesmiddelen eenmaal gebruikt, dan houd ik de werking daarvan in de gaten en kijk ik of zich geen ongewenste bijwerkingen voordoen.
- We hebben steeds meer meetapparatuur waarmee u zelfstandig (fysiologische) kenmerken van uw lichaam kunt meten. Ik help u om die apparaten goed te gebruiken. De gegevens die ik ontvang, interpreteer ik om uw geneesmiddelengebruik op af te stemmen.

Apotheker & geneesmiddelen

- Of u nou in het ziekenhuis bent of gewoon thuis, ik zorg er voor dat u altijd uw eigen vertrouwde geneesmiddelen kunt gebruiken.
- Waar u ook bent in Nederland, u vindt altijd een apotheek in uw wijk.
- De apotheker zorgt ervoor dat chronische gebruikers hun (herhaal) geneesmiddelen 24 uur per dag kunnen ophalen
- Ik werk net als alle apothekers volgens richtlijnen. Als uw individuele omstandigheden daarom vragen, dan houd ik daar rekening mee en pas ik de richtlijnen aan.
- In speciale situaties buiten werktijden, kunt u terecht bij mij in een spoedcentrum. Ik ben aanwezig voor spoedzorg en ik verstrek u direct geneesmiddelen.
- Er zijn situaties die vragen om andere dan standaarddoseringen. In die gevallen zorg ik er voor dat we voor u een geneesmiddel op maat bereiden.

Apotheker & duurzaamheid

- Geneesmiddelen zijn duur en belastend voor het milieu. Ik zorg er voor dat u de juiste hoeveelheden krijgt en samen zorgen we voor het verantwoord afvoeren van geneesmiddelen.

Apotheker & zorgdossier

- U bent eigenaar van uw eigen integrale zorgdossier en u beheert dit dossier ook zelf. Ik ondersteun u zoveel mogelijk daarin.
- Sommige gegevens uit het zorgdossier heb ik nodig om een goede behandeling te garanderen. We bepalen samen welke gegevens u met mij kunt delen.
- U kunt mijn kennis en ervaring van informatisering inzetten om uw zorg geïntegreerd op te nemen in uw zorgdossier. De apotheker heeft de techniek in huis zodat de patiënt zijn zorgdossier kan beheren.

Apotheker & innovatie

- De apotheker ontwikkelt innovatieve geneesmiddelen en helpt hiermee uw kwaliteit van leven.
- Nieuwe technieken en innovaties worden door de apotheker toegepast zodat u uw geneesmiddelen goed blijft gebruiken.

Apotheker & opleiding

- Op de universiteit volgen toekomstige apothekers en artsen samen de opleiding.
- De apotheker is een specialist in gezondheidszorg en volgt na de universiteit een specialistenopleiding.
- Om de ontwikkeling binnen het vakgebied bij te houden blijft de apotheker trainingen en opleidingen volgen.

Colofon

KNMP
Alexanderstraat 11
2514 JL Den Haag
T 070 37 37 373
E bestuur@knmp.nl
www.knmp.nl

Coördinatie:
Werkgroep KNMP Toekomstvisie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020,
toekomstvisie@knmp.nl

Opmaak:
Marketing, Communicatie en Publishing, KNMP

juni 2014, Den Haag

Aan de totstandkoming van deze uitgave is uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardt de KNMP geen aansprakelijkheid.

De KNMP is de beroeps- en
brancheorganisatie voor apothekers.
Wij behartigen de belangen van
leden, de branche en de farmacie
in het algemeen.

